

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Факультет № 6

Кафедра соціології та психології

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни

«ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

вибіркових компонент третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

011 Освітні, педагогічні науки

за темою – «Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти»

м. Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології факультету № 6
(протокол від 29.08.2023 № 8)

Розробник: завідувач кафедри педагогіки та психології, доктор педагогічних наук, професор Олена ФЕДОРЕНКО

Рецензенти:

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця **Вікторія БУДЯНСЬКА**;
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ **Валентина ТЮРІНА**.

План лекції

1. Психолого-педагогічна сутність контролю за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти.
2. Види та функції контролю.
3. Моніторинг якості освіти: сутність, функції, види, методичні поради щодо організації у закладах вищої освіти.

Рекомендована література:

Основна:

1. Основи педагогічної техніки: навч. посібник для магістрантів, аспірантів, докторантів та викладачів вищ. навч. закл. України / О.М. Бандурка, В.О. Тюріна, О.І. Федоренко. Харків: Титул, 2006. 176 с.
2. Педагогіка вищої школи : навч. посіб.: Рекомендовано МОН України / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 496 с.
3. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб.: Рекомендовано МОН України/ Львів. держ. ун-т внутр. справ. Київ: Центр учб. літ., 2009. 472 с.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб.: Затверджено МОН України. Київ: Знання, 2011. 488 с.
5. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. / О.М. Рубан, Л.О. Рубан, П.В. Максименко, С.В. Мороз; МВС України, Кіровоград. юрид. ін-т ХНУВС. Кіровоград: Кіровоград. юрид. ін-т ХНУВС, 2010. 110 с.
6. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2006. 520 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., випр. Київ: Академвидав, 2015. 303 с.
8. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посіб. / Л.Г. Кайдалова, І.С. Сабатовська-Фролкіна, Н.В. Альохіна, Н.В. Шварп. Харків : НФаУ, 2019. 248 с.

Допоміжна

1. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи : тексти лекцій. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
2. Марченко О.Г., Іванець М.Г., Шевяков Ю.І. Педагогіка вищої школа: методичні рекомендації для магістрів. Харків: ХУПС, 2014. 56 с.
3. Марченко О.Г., Іванець М.Г., Шевяков Ю.І., Широкобов Ю.М. Забезпечення якості освіти та Болонський процес : методичні рекомендації для студентів. Харків: ХУПС, 2014.

Текст лекції

Вступ

Із низки функцій контролю головною є забезпечення зворотного зв'язку, під час якого з'ясовується ступінь відповідності досягнутих результатів функціонування навчальної системи прогнозований меті. Контроль завжди пов'язаний з оцінюванням реалізації намічених завдань і планів.

1. Психолого-педагогічна сутність контролю за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти.

Важливою складовою навчального процесу у вищій школі є **контроль і педагогічне оцінювання**. Виходячи з того, що в процесі навчання викладач здійснює функцію управління пізнавальною діяльністю студента, контроль потрібно розглядати як категорію управління, як важливий, відносно самостійний завершальний елемент управлінського циклу навчального процесу. Контроль у вищій школі – це спосіб виявлення й оцінювання результатів спільної діяльності студента і викладача.

Будь-яка діяльність особистості, і передусім інтелектуальна, з психологічного погляду є досить складним і багатогранним процесом. Психолог С.Л. Рубінштейн, досліджуючи різні аспекти діяльності людини, наголошував: «З суспільною природою мотивації людської діяльності пов'язаний вплив, який справляє на неї оцінка – обумовлена суспільними нормами самооцінки й оцінки з боку оточуючих, особливо тих, думкою яких людина дорожить. Психологічно значною мірою саме за допомогою оцінки здійснюється соціальний вплив на діяльність особистості. Тому практично особливо важливо правильно її організувати теоретично – розкрити її тонкий і лабільний механізм».

Для того, щоб контроль був об'єктивним і дієвим, необхідна чітка визначеність норми, якою задаються умови успішності навчальної роботи та її очікувані результати. Операційною формою контролю є перевірка – порівняння, співвідношення досягнутих результатів із заданими нормами. Трактуючи рівня відношення досягнутого до прогнозованого прийнято називати процесом оцінювання, а зафіксований у певній системі вимірювання (балах, інших цифрових чи словесних характеристиках) результат є оцінкою.

Для ефективності контролю і дієвості оцінки важливими умовами є об'єктивність і коректність норми. Вона має бути доступною, вільно вимірюваною і органічно застосовуваною. Задана норма не має бути ні завищеною, ні заниженою. Система навчання має забезпечувати реальні умови для її досягнення, здійснення. Непомірне завищення норми викликає у студентів невпевненість у її досягненні, тривогу, байдужість («опускаються руки», «все одно я цього не осілю»). Занижені норми знижують активність студентів, викликають стан благодушності, несерйозного ставлення до досягнення норми, лінощів і неробства.

Відповідальність за об'єктивність і посиленість норми несе викладач, він повинен стежити за відповідністю між вимогами норми і умовами та можливостями її досягнення. Якщо змінюються умови, то необхідно вносити зміни і в норми. Важливо, щоб на визначення нормативів не впливали побічні чинники. Скажімо, суворі вимоги ректорату щодо недопущення відсіву студентів, зменшення кількості невстигаючих можуть штовхати викладача до заниження вимог, завищення оцінок і в кінцевому підсумку до випуску некваліфікованих фахівців.

Важливо враховувати **психологічну роль оцінки**. Вона виконує дві основні функції: стимулювальну і орієнтувальну. Особливо важливою в психологічному плані є стимулювальна функція. Вона пов'язана зі спонукальним впливом на афективно-вольову сферу особистості студента і, відповідно, сприяє якісному поліпшенню структури інтелекту особистості та пізнавальної діяльності студента, виконуючи і виховну функцію.

Багато звести до мінімуму можливість помилки при оцінюванні рівня досягнень студента. Найбільш поширеними, особливо серед молодих викладачів, є помилки великодушності, екстраполяції, ореолу, контрасту, центризму і логічні помилки. Помилки великодушності – це невинувато завищені оцінки; екстраполяції – викладач при оцінюванні орієнтується не на дійсний рівень досягнень студента, а на попередні оцінки в його заліковій книжці; ореолу – упереджене ставлення викладача до студента, яке проявляється у виставленні завищеної оцінки тому, до кого він ставиться з симпатією, і заниженої тому, до кого у викладача негативне ставлення; контрасту – знання і поведінка студента оцінюються нижче або вище, залежно від того, нижче чи вище виражені ці характеристики у самого викладача; центризму – намагання не виставляти екстремальних оцінок: «незадовільно» і «відмінно». Логічна помилка при оцінюванні знань навчального матеріалу проявляється у врахуванні поведінки, ставлення до викладача. Помилками означені вище тенденції можна вважати лише в тому разі, коли вони дійсно є помилками, не усвідомлюються викладачем, не є навмисним. У протилежному випадку ці відхилення від норми кваліфікуються як професійна несумлінність і несправедливість.

В оцінювальній діяльності потрібно обов'язково враховувати інтереси студента. Будь-яку оцінку треба об'єктивно аргументувати, обґрунтувати, пояснити, якщо оцінка незадовільна або низька, потрібно порадити, що необхідно зробити для її підвищення.

Нинішня суб'єктно-суб'єктна гуманістична педагогічна парадигма потребує від викладача коректності та поваги до людської гідності студента незалежно від його навчальних досягнень. Ніякими мотивами і причинами не можуть бути виправдані суб'єктивізм, несправедливість, грубість, безтактність, перенесення оцінки знань, умінь, компетенцій на особистість студента.

У вищій школі практикують такі форми контролю.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу - це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні

модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (заликових кредитів);

Заликовий кредит - це одиниця виміру навчального навантаження необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів.

Модуль - поіменована, цілісна, структурована та певним чином задокументована змістова частина освітньо-професійної програми підготовки фахівця, яка повинна бути засвоєна студентом шляхом реалізації різних форм навчального процесу (аудиторні заняття, практика, курсовий проект (робота), дипломний проект (робота), самостійна та індивідуальна робота, контрольні заходи). Модуль - це навчальна дисципліна або її частина, група навчальних дисциплін, практика, курсовий проект (робота), дипломний проект (робота) тощо.

Змістовий модуль - це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з дисципліни і містить у собі, як правило, декілька лекційних тем, практичних (семінарських) занять, лабораторних робіт, розрахункових завдань і т.д.

Поточно-модульний контроль (ПМК) - це один з видів контролю стану засвоєння знань та вмінь студента з модуля навчальної дисципліни. Поточно-модульний контроль включає оцінювання знань студента під час проведення практичних (лабораторних, семінарських) занять, виконання завдань самостійної роботи тощо і проведення модульного контролю (тестування, колоквиум, контрольна робота тощо).

Підсумковий контроль (ПК) - це контроль рівня засвоєння знань та вмінь студента в цілому з навчальної дисципліни, для якої навчальним планом передбачений екзамен.

З навчальних дисциплін, для яких навчальним планом передбачений залік, контроль рівня засвоєння знань та вмінь студента в цілому визначається за результатами поточно-модульного контролю.

Індивідуальний навчальний план студента (ІНПС) - це документ, яким передбачено перелік навчальних дисциплін для освоєння студентом протягом навчального року. Він містить перелік нормативних та вибіркокових дисциплін відповідно до робочого навчального плану.

Індивідуальні навчальні заняття (ІНЗ) - вид навчальних занять, що проводяться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. ІНЗ організовуються за окремим графіком з урахуванням ІНПС і можуть складати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін.

Самостійна робота студента (СРС) - це форма навчального процесу у ВНЗ, що є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений на СРС, регламентується ІНПС і рекомендується відповідно до вимог ECTS не менше 50 % загального обсягу трудомісткості навчання з дисципліни.

Рейтинговий показник з дисципліни - це числова величина, яка дорівнює сумі набраних студентом балів під час вивчення та контролю знань

з усіх модулів дисципліни за встановленою для даної дисципліни шкалою розподілу балів.

Шкала оцінювання знань студента встановлює взаємозв'язки між рейтинговим показником з дисципліни, національною шкалою оцінювання знань студента і шкалою оцінок ECTS.

2. Види та функції контролю.

Залежно від дидактичної мети використовують різні види контролю за навчанням: *діагностичний, попереджувально-застережливий, поточний, повторний, періодичний, тематичний, підсумковий.*

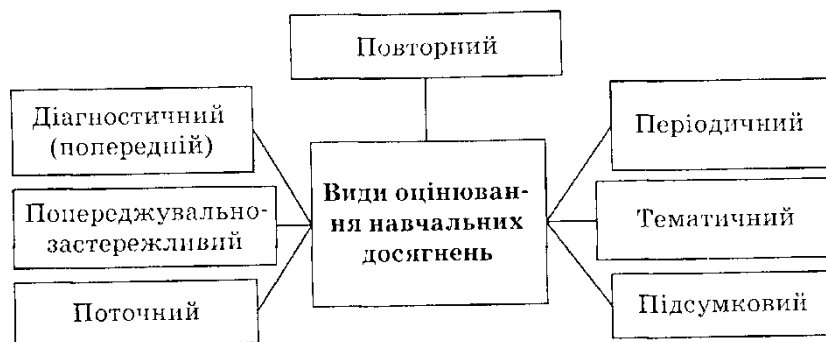

Рис. 1. Види оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Діагностичний (попередній) контроль має бути спрямований на визначення рівня освітньої компетентності студентів з певної проблематики. Напередодні вивчення теми, засвоєння якої має ґрунтуватися на раніше вивченому матеріалі, викладач з'ясовує рівень розуміння опорних знань, актуалізує їх.

Поточний контроль передбачає перевірку якості засвоєння знань у процесі вивчення конкретних тем.

Повторний контроль спрямований на створення умов для формування умінь і навичок. Повторна перевірка якнайкраще сприяє переведенню знань з короткотермінової до довготривалої пам'яті.

Тематичний контроль пов'язаний з перевіркою рівня знань, умінь та навичок в обсязі розділу чи теми конкретної навчальної дисципліни.

Періодичний контроль передбачає за мету встановити, яким обсягом знань студенти володіють з тих або тих проблем стосовно вимог програми.

Підсумковий контроль має своїм завданням з'ясувати рівень засвоєння студентами навчального матеріалу в кінці семестру або після завершення вивчення дисципліни. Він проводиться, як правило, у формі заліків, екзаменів.

В історії розвитку вищої школи виокремилися такі основні методи аналізу й оцінювання знань, умінь та навичок: усна, письмова, графічна, практична, тестова перевірка. Дещо умовно до методів перевірки можна віднести спостереження.

Усна перевірка займає значне місце у закладах вищої освіти. Техніка усної перевірки полягає в тому, що педагог ставить перед студентами запитання, вони мають дати на них відповіді, використовуючи слово. Цей метод сприяє розвитку в студентів уміння мислити, грамотно висловлювати думки в логічній послідовності, розвивати культуру усного мовлення. Використання цього методу потребує від викладача значних зусиль і майстерності: уміння грамотно і логічно доцільно формулювати запитання, спонукати студентів до активного мислення, уважно слухати відповіді, об'єктивно оцінювати їх, враховувати індивідуальні особливості. Проте цей метод не позбавлений недоліків: він призводить до неефективного використання навчального часу на заняттях.

Письмова перевірка порівняно з усною більш ефективна, оскільки протягом певного часу можна одночасно перевірити рівень володіння знань, умінь та навичок усіх студентів академічної групи. Це сприяє підвищенню якості самостійної пізнавальної діяльності студентів, формуванню культури писемного мовлення, ефективності використання навчального часу. Викладач має готувати з кожної теми багатоваріантні завдання, аби забезпечити самостійність праці студентів. Тривалість таких робіт може бути різною (15-30 хвилин). Усі роботи викладач має ретельно перевіряти й об'єктивно оцінювати.

Графічна перевірка спрямована на виявлення умінь і навичок студентів у процесі виконання ними різних видів графічних робіт: побудова таблиць, схем, графіків, діаграм та ін. Така робота сприяє розвитку в студентів просторового мислення, оволодінню методами систематизації, узагальнення, моделювання опорних схем тощо.

Практична перевірка тісно пов'язана із залученням студентів до конкретної практичної діяльності, під час якої перевіряються вміння застосовувати знання на практиці, формувати уміння і навички. Логічно така перевірка впливає із сутності процесу пізнання, в якому практика відіграє спонукальну і контролюючу роль. Здійснюючи практичну перевірку, треба ретельно підходити до підготовки завдань, які б спонукали студентів до застосування знань у практиці. Важливо, щоб ці завдання мали чітку професійну спрямованість. Адже в кінцевому підсумку рівень професійної підготовки майбутніх фахівців визначається не лише теоретичними знаннями, а передусім вміннями і готовністю застосовувати їх у конкретній практичній діяльності. Визначаючи завдання для практичної перевірки, треба дбати про забезпечення умов для самостійної діяльності студентів. Так звана колективна діяльність студентів над розв'язанням практичних завдань (один студент виконує завдання на дошці, а інші займаються переписуванням готових результатів) не дає бажаних результатів.

Тестова перевірка все більше набуває поширення. Сутність цього методу полягає в тому, що студентам у певному дидактичному блоці визначають конкретні завдання (запитання), на які подані альтернативні відповіді. Студент має обрати правильну відповідь. Якщо йти таким спрощеним шляхом, то це може призводити до простого вгадування

відповіді. Важливо моделювати завдання в такий спосіб, щоб студент аргументував свій вибір відповіді, аналізував, чому інші відповіді він вважає помилковими чи неповними. Тестова перевірка може здійснюватися машинним і безмашинним способом.

Процес аналізу й оцінювання навчальної діяльності студентів передбачає реалізацію таких **функцій**: виховної, розвивальної, навчальної, діагностичної, стимулювальної, коригувальної, прогностичної, контрольної.

Навчальна функція виявляється в забезпеченні зворотного зв'язку як передумови підтримання дієвості й ефективності процесу навчання, в якому беруть участь два суб'єкти – викладач і студент. Тому система навчання може функціонувати ефективно лише за умов дії прямого і зворотного зв'язків. У переважній більшості у процесі навчання добре проглядається прямий зв'язок (викладач знає, який обсяг має сприйняти й усвідомити студент), але складно, епізодично здійснюється зворотний зв'язок (який обсяг знань, умінь та навичок і як засвоїв студент).

Діагностична функція аналізу й оцінювання знань, умінь та навичок передбачає виявлення прогалин у знаннях студентів. Процес учіння має форму концентричної спіралі. Якщо на нижчих рівнях учіння трапилися прогалини, то буде порушена закономірність спіральної структури учіння. Тому так важливо своєчасно виявити прогалини, працювати над їх усуненням і лише потім рухатися далі.

Стимулююча функція аналізу й оцінювання навчальної діяльності студентів зумовлюється психологічними особливостями людини, що виявляється в бажанні особистості отримати оцінку результатів своєї діяльності, зокрема навчальної. Це викликано ще й тим, що під час навчання студенти щоразу пізнають нові явища і процеси. Значна частина студентів не може (або не бажає) об'єктивно оцінити рівень, якість оволодіння знаннями, вміннями та навичками. Викладач же зобов'язаний допомогти студентам усвідомити якість і результативність навчальної праці, що психологічно стимулює їх до активної пізнавальної діяльності.

Виховна функція полягає у впливі аналізу й оцінки навчальної діяльності на формування в студентів низки соціально-психологічних якостей: організованості, дисциплінованості, відповідальності, сумлінності, працьовитості, дбайливості її охайності, наполегливості та ін.

Розвивальна функція виявляється в тому, що студент, отримавши оцінку, відчуває бажання і потребу в активізації пізнавальної діяльності. Це стимулює особистість до розвитку психічних властивостей і процесів - волі, уваги, мислення, мовлення та ін.

Коригувальна функція полягає у тому, що на основі виявленого рівня знань, умінь і навичок, утруднень, недоліків, причин неуспішності вживаються заходи щодо усунення прогалин у знаннях і компетенціях.

Прогностична функція – викладач отримує дані для оцінки результатів своєї праці, методики, для подальшого їх удосконалення. Оцінювання результатів навчальної діяльності студента допомагає йому скоригувати, поліпшити свою навчальну роботу.

Контрольна функція дає можливість визначити рівень знань, умінь, навичок і компетенцій студента, забезпечити об'єктивність оцінювання, підготуватися до засвоєння нового навчального матеріалу.

3. Моніторинг якості освіти: сутність, функції, види, методичні поради щодо організації у закладах вищої освіти.

Моніторинг (від англ. monitoring - контроль, відстеження) - старанне спостереження, нагляд за процесом та змінами, що відбуваються. Моніторинг як політична категорія якості освіти акумулює в собі засади освітньої політики держави на певному етапі її розвитку й основні стратегічні лінії розвитку національної системи освіти в контексті світових тенденцій.

Як педагогічна категорія моніторинг розуміється в ракурсі визначення сутності поняття; процедури діагностування; аналізу явищ і властивостей суб'єктів освітнього процесу. У цьому сенсі моніторинг має відповідати: особистісним і суспільним цілям освіти, політичній стратегії її розвитку в контексті вітчизняних і світових тенденцій, закономірностям менеджменту освіти на різних рівнях управління - державному, регіональному, муніципальному, інституційному (локальному), особистісному.

Моніторинг в освіті - категорія педагогічна й управлінська, оскільки він не копіює загальні положення теорії інформації, а переводить їх на мову педагогіки, психології і управління.

Основними завданнями моніторингу якості освіти є: розробка комплексу показників, що забезпечують цілісне уявлення про стан освітнього процесу, про якісні й кількісні зміни в ньому; систематизація інформації про стан і розвиток освітнього процесу; забезпечення систематичного й наочного представлення інформації про процеси, що відбуваються у навчальному закладі; аналіз й прогнозування стану й розвитку освітнього процесу та вироблення відповідних управлінських рішень.

До найважливіших *функцій*, що виконує моніторинг дослідники відносять: функцію підзвітності, яка надає інформацію про стан освітньої системи та наявні проблеми з метою її використання для обговорення й модернізації освітньої політики; активізуючу - сутність якої полягає в тому, що проведення моніторингових досліджень із залученням різних груп респондентів-учасників освітянського процесу - студентів, їхніх батьків, викладачів, керівників навчальних закладів, представників органів державного управління освітою, методичних служб, громадськості - не тільки відкриває можливості для широкого обговорення проблем освітньої галузі, а й сприяє зростанню громадської свідомості й активності, а також підвищенню педагогічної культури; корекційну зміст якої полягає в тому, що отриману в ході досліджень інформацію слід застосовувати для виявлення причин, які впливають на якість підготовки фахівців у закладах вищої освіти в усіх її проявах, звернення уваги на неочікувані результати освітнього процесу й формування програми корекційної роботи, аналітичну, що проявляється у всебічному розгляді стану системи вищої освіти з метою

визначення чинників впливу, оцінювання їхньої вагомості та ступеня значущості для розвитку системи освіти прийняття рішень, наукового прогресу; кваліметричну, яка передбачає можливість вимірювання й оцінювання певних якісних характеристик якості освіти з застосуванням кваліметричних технологій і процедур. Реалізація функції наукового прогресу сприяє розвитку педагогічної теорії й інноваційних технологій вимірювання результатів, що їх продукує освітня система. Управлінська функція розглядається як завершальна, оскільки проаналізовану й узагальнену моніторингову інформацію управлінська система застосовує для вироблення й ухвалення відповідних рішень на всіх рівнях для усунення небажаних наслідків та поліпшення якості системи вищої освіти. Функція прийняття рішень дає змогу активізувати діяльність органів управління системою освіти в різних напрямках і спонукати до оптимального прийняття рішень на всіх рівнях. Інформаційно-просвітницька функція передбачає, що інформація, отримана за допомогою моніторингу, сприяє кращому розумінню принципів і законів функціонування системи освіти й дає змогу порівняти національні освітні системи з такими ж в інших країнах. Практична реалізація зазначених функцій моніторингу якості освіти в системі підготовки фахівців можлива лише за умови заснування самої системи на таких принципах: узгодженості нормативно-правового, організаційного та науково-методичного забезпечення його складових; об'єктивності одержання та обробки інформації; комплексності дослідження різноманітних аспектів освітнього процесу, обробки та аналізу одержаних результатів; безперервності та тривалості спостережень за станом освіти; своєчасності отримання інформації про якість вищої освіти; перспективності запланованих моніторингових досліджень; рефлексивності; гуманістичної спрямованості моніторингу якості вищої освіти; відкритості та оперативності доведення результатів досліджень до відповідних органів управління, громадськості, зацікавлених міжнародних установ.

За своєю внутрішньою будовою моніторинг поєднує три важливі управлінські компоненти: аналіз, оцінку й прогнозування процесів в освіті; сукупність прийомів відстеження процесів в освіті; збір і обробку інформації з метою підготовки рекомендацій щодо розвитку досліджуваних процесів і внесення необхідних коректив, але не замінює жоден з них, оскільки не може бути ні контролем, ні експертизою, ні системою інформаційного забезпечення.

У системі підготовки фахівців виокремлюють такі напрями педагогічного моніторингу як: дидактичний, виховний, професіографічний. Дидактичний — передбачає відстеження різних аспектів навчально-освітнього процесу. Виховний - відстеження різних сторін виховного процесу. Професіографічний - це науково обґрунтоване, діагностико-прогностичне, планового відстеження стану і розвитку процесу підготовки фахівця з метою найбільш оптимального вибору освітніх завдань, а також засобів і методів їх розв'язання.

Підсумок

Тож, внаслідок вивчення матеріалів лекції аспіранти мають усвідомити, що контроль стимулює навчання та впливає на поведінку студентів. Запровадження контролю на сучасному етапі розвитку та появу нових зумовлює пошук в напрямі підвищення якості та ефективності та появу нових форм педагогічного контролю.